

Dosarul nr. 3ra-864/23
2-20018416-01-3ra-15082023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: M. Gandrabur)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: G. Mîra, D. Băbălău, I. Dutca)

Î N C H E I E R E

26 iunie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Stela Procopciuc
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de către Corcimar Corneliu, reprezentat de avocatul Leșan Nicolae,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Corcimar Corneliu împotriva Preturii sect. Botanica, mun. Chișinău, persoane terțe Primăria mun. Chișinău, Consiliul mun. Chișinău, Ciofu Maria cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2023, prin care s-a respins apelul declarat de Corcimar Corneliu împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 08 decembrie 2021,

c o n s t a t ă :

La 10 februarie 2020, Corcimar Corneliu a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Preturii sect. Botanica, mun. Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil.

În motivare, a indicat că, despre emiterea dispoziției nr. 36 din 17 aprilie 2019 ”Cu privire la demolarea și evacuarea gardului metalic și copertinelor instalate neautorizat în preajma blocului locativ din str. Grenoble, 205,”, a aflat anterior înaintării cererii prealabile, astfel nu a fost înștiințat despre procedura administrativă, fiind încălcată procedura de examinare a problemei, lipsindu-l de dreptul de a participa la examinare, de a prezenta apărarea și acte/documente în susținere.

Reclamantul susține că, dispoziția nr.36 din 17 aprilie 2019 a fost emis cu încălcarea procedurii și legislației în vigoare, nefiind întrunite condițiile pentru emiterea unei astfel de dispoziții, prejudiciind astfel drepturile și interesele fundamentale ale sale.

În conformitate cu prevederile art.162, art.164-165, art.166-167 din Codul administrativ, a inițiat procedură prealabilă, prin înaintarea în adresa administrației publice locale a cererii prealabile, solicitând anularea dispoziției

nr.36 din 17 aprilie 2019, ca fiind emisă contrar legii și procedurii expres prevăzute de lege.

Prin înștiințarea nr. C-970/19 din 30 decembrie 2019, a fost informat despre lipsa temeiurilor de anulare a actului administrativ.

Reclamantul menționează că, din actul administrativ contestat rezultă că, a fost întemeiat și pe prevederile Regulamentului provizoriu privind procedura de demolare a construcțiilor executate ilegal pe terenurile ce aparțin domeniului public/privat al mun. Chișinău, în concret pct. 1. 3.

Cu referire la prevederile pct.1.3, indică reclamantul că, prin construcție neautorizată se subînțelege orice tip de construcții capitale (construcții cu destinație locativă sau cu altă destinație, împrejmui), construcții ușor demontabile (gherete, tarabe, garaje metalice, copertine, panouri publicitare, împrejmui din lemn sau metal, instalații ce blochează căile de acces, amplasate pe terenuri ce aparțin domeniului public/privat al mun. Chișinău), precum și amenajările spațiilor publice, executate în lipsa certificatului de urbanism pentru proiectare, documentației de proiect și autorizației de construire.

Susține că, în temeiul hotărârii Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 08 mai 2017, au fost anulate pct. 1. 3. și pct. 1. 4. din Regulamentul provizoriu privind procedura de demolare a construcțiilor executate ilegal pe terenurile ce aparțin domeniului public/privat al mun. Chișinău, aprobat prin decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 10/10 din 04 decembrie 2014 - ca fiind ilegale.

În acest context, reclamantul menționează prevederile art.123 alin. (2) din Codul de procedură civilă, conform cărora, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanța de drept comun sau în instanța specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

Reclamantul a invocat că, Regulamentul provizoriu privind procedura de demolare a construcțiilor executate ilegal pe terenurile ce aparțin domeniului public/privat al mun. Chișinău, a încetat de drept, având în vedere și faptul, că Codul contravențional prevede expres o altă procedură legală, decât cea reținută potrivit Regulamentului, iar în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (2) din Legea privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale, actele normative ale autorităților administrației publice locale trebuie să corespundă întocmai prevederilor constituționale.

Corcimari Corneliu a susținut că, Dispoziția nr. 36 din 17 aprilie 2019 este emisă contrar legii, fiind bazată pe acte anulate și de drept încetate, precum și cu încălcarea procedurii, expres stabilite potrivit Codului contravențional.

Reclamantul a solicitat anularea dispoziției nr.36 din 17 aprilie 2019 ”Cu privire la demolarea și evacuarea gardului metalic și copertinelor instalate neautorizat în preajma blocului locativ din str. Grenoble, 205,”.

Prin încheierea protocolară din 07 octombrie 2020 a fost atrasă în proces în calitate de terț Ciofu Maria.

Prin încheierea protocolară din 13 iulie 2021 au fost atrași în proces în calitate de terți Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 08 decembrie 2021, s-a respins acțiunea înaintată de Corcimari Corneliu, terții Ciofu Maria, Primăria mun. Chișinău și Consiliul municipal Chișinău, ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu soluția adoptată, la data de 22 decembrie 2021, Corcimar Corneliu, a declarat apel, împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 08 decembrie 2021, iar la 16 martie 2022 a depus cerere de apel motivată, prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2023, s-a respins apelul declarat de Corcimar Corneliu împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 08 decembrie 2021.

În susținerea deciziei pronunțate, Curtea de Apel Chișinău reieșind din materialele cauzei și făcând trimitere la dispozițiile art. 20 art. 21 alin. (1) lit. s) și r), art. 22 din Legea privind statutul municipiului Chișinău și în temeiul Regulamentului de organizare și funcționare, organigramei tip, efectivului-limită al statelor de personal și structurii preturilor de sector, art. 59 din Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, a conchis că acțiunea înaintată de Corcimar Corneliu este neîntemeiată.

Astfel, instanța de apel a catalogat ca fiind justă concluzia primei instanțe precum că, Dispoziția nr. 36 din 17 aprilie 2019 a fost precedată de emiterea prescripțiilor nr. 3/19 din 20 martie 2019 și nr. 4/19 din 20 martie 2019 recepționate de către Corcimar Corneliu și Ciofu Maria la 25 martie 2019, prin care (prescripția nr. 3/19 din 20 martie 2019) i s-a stabilit lui Corcimar Corneliu un termen rezonabil de demontare/demolare benevolă a gardului metalic și copertinelor instalate neautorizat în preajma blocului locativ din str. Grenoble, 205, iar ca efect al indolenței reclamantului de a satisface conduita prevăzută în prescripție, pretorul sec. Botanica, mun. Chișinău a emis dispoziția nr. 36 din 17 aprilie 2019.

Respectiv, instanța a constatat că, conduita autorității publice denotă respectarea procedurii legale în sensul emiterii actului administrativ individual contestat, or, dispoziția nr. 36 din 17 aprilie 2019 a fost motivată elocvent atât în fapt cât și în drept, iar abuzuri nu au fost conturate.

Instanța de apel a reținut că, nici în prima instanță și nici în instanța de apel, nu au fost prezentate informații vis-a-vis de anularea Regulamentului provizoriu privind procedura de demolare a construcțiilor executate ilegal pe terenurile ce aparțin domeniului public/privat al municipiului Chișinău, aprobat prin dispoziția Primarului mun. Chișinău nr. 883-d din 19 august 2014, întru confirmarea argumentelor invocate, prin urmare acestea urmând a fi apreciate ca fiind declarative.

De altfel, instanța de apel a catalogat ca fiind neîntemeiat argumentul apelantului cu referire la oportunitatea intervenirii în proces a terțului - Asociația Coproprietarilor în Condominiu nr.38 mun. Chișinău, ca fiind gestionarul terenului în preajma blocului locativ din str. Grenoble, 205, mun. Chișinău, or, la caz obiectul litigiului nu se referă și nu lezează drepturile acesteia.

Astfel, Curtea de Apel Chișinău a relevat că, temeiuri pentru atragerea Asociației Coproprietarilor în Condominiu nr. 38 mun. Chișinău, în procesul de judecată, nu au fost constatate, or, Dispoziția nr.36 din 17 aprilie 2019 emisă de Pretura sec. Botanica, mun. Chișinău, vizează expres persoanele fizice Corcimar Corneliu și Ciofu Maria.

Prin urmare, în contextul celor enunțate, instanța de apel a conchis că, nu există temeiuri legale pentru anularea hotărârii primei instanțe, la caz fiind stabilite toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei, prin aprecierea corectă a probelor din dosar și prin aplicarea corectă a legii materiale și procedurale, astfel constatându-se legalitatea hotărârii primei instanțe în întregul ei.

La 13 iunie 2023, Corcimar Corneliu, reprezentat de avocatul Leșan Nicolae, a depus recurs nemotivat, iar la 28 august 2023 a prezentat motivarea recursului împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2023, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi decizii de admitere a cererii de chemare în judecată.

În motivarea cererii de recurs, recurentul a indicat că, instanța de fond și instanța de apel în lipsa unei analize necesare, au preluat poziția părții intimat/pârâte, ignorând aspecte esențiale a litigiului dedus judecătii, ceea ce și a determinat netemeinica hotărârii/deciziei date în cauză.

Instanța de apel a ignorat circumstanțe de fapt și drept esențiale pentru examinarea obiectivă a cauzei.

Actul administrativ individual defavorabil, este lipsit de motivație, fapt ce contravine art. 118 Cod administrativ.

Instanțele inferioare au reținut pretinsa motivare/temeinicie actului administrativ, deși actul este limitat la considerente legate de competența emitentului, la temeiul de drept al acesteia și dispozitiv.

Din analiza actului administrativ, raportat normelor imperative ale Codului administrativ, se determină indubitabil faptul că actul administrativ defavorabil nu corespunde rigorilor legale prevăzute la art. 118 Codului administrativ.

Instanța de apel și de fond au judecat litigiul fără a se expune printr-o analiză necesară în privința obiecțiilor/argumentelor ale părții recurente, probelor anexate la materialele dosarului judiciar, fără să își motiveze concluziile în privința obiecțiilor/argumentelor deduse judecătii, fără să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care necesită un răspuns explicit și separat/special în hotărâre/decizie, examinând astfel litigiul în cauză insuficient.

În final, având în vedere cele enunțate, recurentul a opinat că instanțele ierarhic inferioare eronat au stabilit circumstanțele de fapt ale cauzei, aspect care a dus la formarea concluziei precum că Consiliul a interpretat eronat faptele constatate și a aplicat eronat dreptul discreționar recunoscut autorităților publice.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Iar, conform art. 245 din același Cod, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se

depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia în prezenta cauză de contencios administrativ la 30 mai 2023.

Din materialele cauzei rezultă că, instanța de apel a expediat la adresa de e-mail copia dispozitivului deciziei la 31 mai 2023, iar decizia motivată la data de 27 iulie 2023, fapte confirmate prin extrasele din poșta electronică, anexate la dosar (f.d.161/172).

Astfel, completul de judecată reține că Corcimar Corneliu, reprezentat de avocatul Leșan Nicolae, s-a conformat dispozițiilor art. 245 Cod administrativ și a depus în termen recursul.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Corcimar Corneliu, reprezentat de avocatul Leșan Nicolae, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia "Procedura contenciosului administrativ" din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente se deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea temeiurilor admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023), Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023), recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare

suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține, că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023).

În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Corcimar Corneliu, reprezentat de avocatul Leșan Nicolae.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de către Corcimar Corneliu, reprezentat de avocatul Leșan Nicolae, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc